

Roomalaiskirjeen selitys 31
Room. 12:1–8

Uusi elämä

Roomalaiskirjeen luvusta 12 alkaa uusi jakso. Se sisältää Paavalin kehotuksia Rooman kristityille siitä, kuinka heidän tulee elää Jumalalta kasteen ja uskon kautta saamaansa uutta elämää.

Tuo kehotus ei kuitenkaan ole kirjeen varsinainen teema. Varsinainen teema on se, kuinka ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava eli vanhurskas. Se tapahtuu uskomalla Jumalan Poikaan Jeesukseen Kristukseen ja hänen ristillään ja ylösnousemuksessaan tekemään sovitustyöhön. Kun uskoo, Jumala lukee ihmisen hyväksi Jeesuksen vanhurskauden, armosta ja ilmaiseksi. Samalla ihminen saa Jeesuksessa omakseen uuden elämän sekä kuolee pois vanhasta, omien kykyjen varassa eletystä ja jumalanvastaisesta elämästä.

Tämän jälkeen Paavali kävi käsittelemään sitä, mikä asema ja merkitys juutalaisella kansalla on Jumalan pelastussuunnitelmassa. Sen selvittely on luvuissa 9 – 11.

Kehotusten idea

Mutta nyt nekin on käyty läpi. Olemme luvussa 12, josta alkavat loppukehoitukset. Ne kuuluvat Paavalin kaikkiin kirjeisiin, myös Roomalaiskirjeeseen.

Loppukehotusten ideana ei ole se, että kun ihminen tottelee eettisiä tai uskonnollisia kehotuksia, niin hän voi muuttua pikkuhiljaa Jumalalle kelpaavaksi. Olemme jo moneen kertaan todenneet, että sellainen käsitys Jumala -yhteydestä on Paavalin mielestä täysin väärä. Se olisi ns. lain vanhurskauden tie. Mutta se tie on vastakkainen Paavalin sanomalle, uskon tuomalle vanhurskaudelle.

Kehotuksien totteleminen ei siis anna vanhurskautta. Sen saa ilmaiseksi, pelkän Jumalan armolupauksiin kohdistuvan uskon varassa, Jeesuksen tähden.

Kehotusten idea on siinä, että ne muistuttavat siitä, mitä Kristus on puolestamme tehnyt. Ja ne opastavat pitämään siitä kiinni.

Jumalan armahtavaan laupeuteen vedoten kehotan teitä, veljet: Antakaa koko elämänne pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi. Näin te palvelette Jumalaa järjellisellä tavalla (Room. 12:1).

Vanha, v. 1938 käännös on jälleen sanatarkempi. Siinä on nimittäin yksi pikkusana, jonka äsken siteerattu uusi käännös jättää pois. Sen on ”niin” (*oun*). Eli vanha käännös menee näin: ”*Niin* minä Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehoitan teitä, veljet - -”.

Tuo ”niin” tai ”siis” on viittaus koko edellä (luvut 1-11) sanottuun opetukseen. Paavali on siinä opettanut, mitä Jeesus on tehnyt hyväksemme ja miten saamme sen omaksemme. Nyt hän sanoo: *siis*. Eläkää siis tuo edellä kuulemanne Jumalan armo todeksi. Uskokaa Kristukseen ja hänen työhönsä teidän edestänne, niin kuin olen opettanut. Tehkää siitä johtopäätökset, kiitollisuudesta siihen, kuinka armahtava ja laupias Jumala on teitä kohtaan, kun on antanut Kristuksen kuolemaan teidän puolestanne ja lahjoittaa teille hänen kauttaan uuden elämän ja yhteyden itseensä, Jumalan lapsen oikeudet ja tulevan perinnön.

Luther opettaa tästä kohdasta hyvin:

”Apostoli ei sano: ’Minä käsken teitä’, sillä hän saarnaa sellaisille, jotka jo ovat kristityitä ja vanhurskaita uskon kautta uuden ihmisen puolesta, sellaisille, joita ei ole käskemisin pakotettava, vaan kehoitettava halusta tekemään sitä, mikä syntiselle vanhalle ihmiselle on tehtävä. Se, joka ei halulla, ainoastaan ystävällisen kehotuksen vaikutuksesta sitä tee, ei ole mikään kristitty; ei myöskään se, joka lakien avulla sitä vastahakoisista puristaa, ole mikään kristillinen saarnaaja ja johtaja, vaan maallinen piiskuri.

Lain tyrkyttäjä pakottaa uhkauksilla ja rangaistuksilla; armon saarnaaja houkuttelee ja kehottelee Jumalan osoittamalla hyvyydellä ja laupeudella, sillä Jumala ei halua mitään väkinäisiä tekoja eikä halutonta palvelusta, hän haluaa iloisia ja halullisia palveluksia.

Se, joka ei siis Jumalan meille Kristuksessa niin pohjattoman runsaana lahjoittaman ja antaman laupeuden suloisten ja herttaisten sanojen voimasta ota kehotusta ja houkutusta halulla ja rakkaudella samoin menettelemään Jumalan kunniaksi, on tyhjää täynnä, ja kaikki on hänen kohdallansa hukkaan mennyttä. Kuinka sellainen lakien ja uhkauksien voimalla taipuisi haluisaksi, joka ei näin suuren taivaallisen rakkauden ja armon vaikutuksesta sula ja pehmene? Eipä meille olekaan annettu ihmisten laupeutta, vaan Jumalan laupeus, ja juuri sitä pyhä Paavali tahtoo meitä tarkkaamaan, siten kehottaaksensa ja taivutellaksensa meitä.” (WA 17:II, 8 ss. Kirkkopostillan suom. laitos II, s. 4)

Järjellinen jumalanpalvelus

Se, että kristitty antaa elämänsä pyhäksi ja eläväksi, Jumalalle mieluisaksi uhriksi, se tarkoittaa, että hän luopuu oikeudestaan elää väriensä himojensa mukaan. Hän haluaa etsiä Jumalan tahtoa ja Pyhän Hengen johdatusta, sydämestään, vapaasta halustaan.

”Näin te palvelette Jumalaa järjellisellä tavalla”. Tuon ”järjellisen jumalanpalveluksen” (*tee logikee latreia*) voisi ehkä kääntää nykykielelle paremmin sanalla ”henkinen jumalanpalvelus”. Kyse on siitä, että jumalanpalvelus ei voi olla pelkästään ulkonaista uhraamista tai mekaanista hartaudenharjoitusta tai sosiaalista tapaa. Ihmisen on oltava siinä mukana omana itsenään: sydämellä, hengellä ja tahdolla mukana. Niinhän Jeesuskin opetti: ”Rakasta Herraa, sinun

Jumalaasi, kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niinkuin itseäsi".

Älkää mukautuko maailman menoon

Mitä sellainen sydämen, hengen ja tahdon mukana oleminen sitten on? Siitä Paavali jatkaa näin:

Älkää mukautuko tämän maailman menoon, vaan muuttukaa, uudistukaa mieleltänne, niin että osaatte arvioida, mikä on Jumalan tahto, mikä on hyvää, hänen mielensä mukaista ja täydellistä (Room. 12:2)

Kristittyjen ei pidä käyttäytyä, kuten ajan henki vaatii. Ei ainakaan läheskään kaikessa. Tämä johtuu siitä, että tämä ”nykyinen maailmanaika” on Uuden testamentin mukaan turmeltunutta. Se pitää normaalina ja hyväksyttävänä monia sellaisia tapoja, jotka Jumalan Hengen kannalta ajateltuina ovat siveettömiä, korskeita ja itsekkäitä. Niihin ei pidä mennä mukaan, ulkonaisesta paineesta huolimatta.

Toisaalta nykyajassa on myös paljon hyvää. Kyllä ihmiskunta on osaamisessaan, tiedossaan, sivistyksessään ja oikeudenmukaisuuden edistämässä edennyt monella rintamalla huimasti siitä, mitä perusmeiniki oli vaikkapa Paavalin aikaan. Ei siis pidä jumittaa periaatteellisen konservatiivisesti menneeseen.

Olennaista on kyky osata lukea omaa aikaansa, sen ilmiöitä sekä omaa sisintä Jumalan tahdon mukaisilla kriteereillä. Silloin kristitty osaa arvioida, mihin uudistuksiin voi ja kannattaa mennä mukaan. Samaten hän osaa arvioida, mitkä nykyajan ilmiöt ovat seurausta siitä ”maailmasta”, joka Jeesuksen ja hänen apostoliensa mukaan on pahan vallassa.

Kuten vaikka 1. Johanneksen kirjeessä sanotaan:

Älkää rakastako maailmaa älkääkään sitä, mikä maailmassa on. Jos joku maailmaa rakastaa, niin Isän rakkaus ei ole hänessä. Sillä kaikki, mikä maailmassa on, lihan himo, silmäin pyyntö ja elämän korskeus, se ei ole Isästä, vaan maailmasta. Ja maailma katoaa ja sen himo; mutta joka tekee Jumalan tahdon, se pysyy iankaikkisesti. (1. Joh. 2:15–17)

Juuri tämän vuoksi kirkollisessa keskustelussa nykyisin niin usein vaalittu jako *liberaali* – *konservatiivi* on naiivi ja typerä ja haitallinen. Sillä asia ei suinkaan ole niin, että kaikki uusi ajattelu ja uudenlainen tekeminen olisi hyvää ja entistä parempaa. Eikä toisaalta ole niin, että kaikki vanha ja perinteinen olisi Jumalan tahdon mukaista ja toimivaa.

Ei tosiaankaan! Raikas kristillinen elämä ja julistus muuttuvassa maailmassa vaativat huomattavasti enemmän teologista ja rakkaudellista ja hengellistä osaamista kuin sitä, että henkilö osaa hutkia *konservatiivi* tai *liberaali* -leimoja ihmisten ja asioitten ja ajattelutapojen kylkiin.

No mitä raikas kristillinen elämä ja julistus muuttuvassa maailmassa sitten vaatii? Paavalin mukaan se vaatii yksilön ja seurakunnan jokapäiväistä hengellistä uudistumista, jossa oma elämä (ruumis, sielu ja henki) annetaan Jumalalle, vastauksena hänen armahtavaan laupeuteensa. Silloin yksittäinen kristitty saa uuden mielen eli viisauden, jonka avulla hän voi arvioida itseään ja maailmaa Jumalan mielen mukaisesti, etsien hänen tahtoaan, koko seurakunnan hyväksi.

Nykyisin kirkollista keskustelua ja ajan henkisten ilmiöitten arviointia seurakuntalaisten kannalta vetää yksi ammattikunta: toimittajat. Minusta on aiheellista kysyä, onko heidän toimintansa motivaationa läheskään aina tuo mistä Paavali puhuu: oman elämän antaminen Jumalalle hänen armahtavan laupeutensa seurauksena.

Eikö kirkollisen toimitustyön perimmäisenä motiivina ole ainakin yhtä usein esimerkiksi sensaation nälkä. Se, miten ”tämän maailman menon” mukainen yleinen mielipide saadaan jollain uskontoon liittyvällä teemalla tai jonkun kirkollisen vaikuttajan sanomisilla kiihotettua johonkin suuntaan. Se kun puolestaan merkitsee paljon ”klikkauksia” internetissä tai paljon lukijoita lehdelle ja varmistaa leivän toimittajalle. Tällaista mieleipidevaikuttamista pääsee tekemään hyvin vähäisellä teoreettisen teologian osaamisella. Ja täysin olemattomalla hengellisellä mielen uudistumisella.

Älä ajattele itsestäsi liikoja!

Seuraavaksi Paavali alkaa käsitellä teemaansa hieman konkreettisemmin.

On mielenkiintoista, minkä asian hän ottaa esille ensimmäiseksi. Nimittäin sen, mikä on kristityn arvio omasta itsestä ja omasta merkityksestä kirkolle ja Jumalan seurakunnalle:

Sen armon perusteella, joka minulle on annettu, sanon teille jokaiselle: älkää ajatelko itsestänne liikoja, enempää kuin on aiheita ajatella, vaan pitäkää ajatuksenne kohtuuden rajoissa, kukin sen uskon määrän mukaan, jonka Jumala on hänelle antanut. Niin kuin meillä jokaisella on yksi ruumis ja siinä monta jäsentä, joilla on eri tehtävänsä, samoin me kaikki olemme Kristuksessa yksi ruumis mutta olemme kukin toistemme jäseniä. Meillä on saamamme armon mukaan erilaisia armolahjoja. Se, jolla on profetoimisen lahja, käytäköön sitä sen mukaan kuin hänellä on uskoa. Palvelutehtävän saanut palvelkoon, opetustehtävän saanut opettakoon, rohkaisemisen lahjan saanut rohkaiskoon. Joka antaa omastaan, antakoon pyyteettömästi; joka johtaa, johtakoon tarmokkaasti; joka auttaa köyhiä, auttakoon iloisin mielin (Room. 12:4–8)

Paavali sanoo puhuvansa ”sen armon perusteella, joka minulle on annettu”. Se tarkoittaa, että Jeesus oli kutsunut hänet apostolikseen. Paavalilla oli siksi Kristuksen antamaa auktoriteettia. Se oikeutti hänen opastamaan Rooman kristittyjä, jokaista heistä.

Ja miten hän heitä opasti: ”Älkää ajatelko itsestänne liikoja”. Minusta tämä on nykyäänkin hyvin tarpeellinen kehotus. Ilmassa on ylihengellisyyttä, jossa ihmiset kuvittelevat saaneensa Jumalalta

sen ja sen ihmeellisen armolahjan, jonka varassa he voivat tehdä vaikka mitä ihmeellisyyksiä, parantaa sairauksia ja karkottaa pahoja henkiä. Joskus (ja luulen että useimmiten) tällaisen taustana on hengellinen pätemisen tarve. Vaikka ei toki aina.

Sitten toisaalta Suomi on ehkä vielä enemmän täynnä ”nuoria vihaisia kristittyjä”, jotka kuvittelevat, että pelkällä kipakalla sanomisella he käyttävät ”profeetallista ääntä”. Ja siinä samalla tulee, sen kummemmin perustelematta, kaadettua vaikkapa sellainen sivuseikka kuin kristillinen kolminaisuusoppi tai Kristuksen sovituskuolema tai Raamatun arvovalta.

Molempien noitten mainitsemieni tyyppien kannattaa kuunnella Paavalia: ”Älkää ajatelko itsestänne liikoja”. Mutta niin kannattaa meidän kaikkien muittenkin: ”Pitäkää ajatuksenne kohtuuden rajoissa, kukin sen uskon määrän mukaan, jonka Jumala on hänelle antanut.”

Uskon määrästä

Tuossa kohden tuo ”uskon määrä” ei käsittääkseni tarkoita pelastavaa uskoa.

Nimittäin siinä uskossa, jonka varassa ihminen pelastuu, siinä ei ole olennaista sen määrä. Vaan olennaista on sen kohde. Ja se kohde on Jeesus Kristus, puolestamme kuollut ja ylösnoussut Jumalan ja neitsyt Marian Poika. Kun häneen turvautuu vaikkapa heikollakin uskolla, silloin hänessä saa omakseen anteeksiantamuksen ja uuden elämän Jumalan yhteydessä.

Paaavalin tässä yhteydessä mainitsema usko, jossa tarkastellaan sen määrää, siinä on käsittääkseni kyse *uskosta joka toimii teoissa*. Ja sellaisessa mielessä uskolla voi olla erilaisia määriä.

Jos Jumala on antanut jollekin tosiaan tehtäväksi toimia profeettana, niin se vaatii varmasti enemmän uskoa kuin jokin toinen Jumalalta saatu tehtävä, vaikkapa rahan lahjoittaminen rikkaan liikemiskristityn tapauksessa. Tästä voi katsoa vaikkapa profeetta Jeremiaan tilitystä hänen nimissään kulkevasta Vanhan testamentin kirjasta. Profeetan tehtävä vaati niin ylivoimaisen paljon uskoa ja luottamusta, että Jeremia meinasi moneen otteeseen menehtyä kokemuksiinsa vastoinkäymisiin. Ehkä rikkaalle liikemiehelle on vähemmän uskoa vaativaa antaa lähetystyöhön liiastaan.

Mutta jokaisessa Jumalan kristitylle antamassa tehtävässä vaaditaan uskoa. Toisissa tehtävissä enemmän kuin toisissa. Se johtuu juuri siitä, että jos on vaikea tehtävä ja liian vähän uskoa Jumalan huolenpitoon ja johdatukseen, ei jaksaa.

Tai sitten käy niin, että hengellisessä mielessä ”menee pissa päähän”. Ylpistyy ja alkaa kuvitella liian suuria omasta hengellisyydestään tai tärkeydestään. Ja silloin ei voi saada aikaan mitään hyvää Jumalan valtakunnassa.

Sillä Jeesus on sanonut näin:

"Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään. Joka ei pysy minussa, on kuin irronnut oksa: se heitetään pois, ja se kuivuu. Kuivat oksat kerätään ja viskataan tuleen, ja ne palavat poroksi." (Joh. 15:5–6)